

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 258/2023-18

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a sudcov Ladislava Duditša a Libora Duľu v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov **1.** [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], Záborské 433, **2. maloletej** [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a **3. maloletej** [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpených advokátom Mgr. Petrom Troščákom, Hlavná 50, Prešov, proti postupu Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 27 P 315/2018 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 18. februára 2023 domáhajú vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 27 P 315/2018 (ďalej aj „napadnuté konanie“). Sťažovatelia zároveň navrhujú, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prietahov, každému z nich priznal primerané finančné zadost'učinenie vo výške 4 000 eur a náhradu trov právneho zastúpenia.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva že žalobou podanou na okresnom súde 16. decembra 2018 sa matka maloletých sťažovateľiek v 2. a 3. rade ako navrhovateľka domáhala zmeny úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým sťažovateľkám v 2. a 3. rade. Odporcom v napadnutom konaní je otec maloletých, ktorý je aj sťažovateľom v 1. rade. Sťažovateľ v 1. rade stručne opísal priebeh konania. V roku 2019 sa uskutočnilo stretnutie rodičov v rámci modelu Cochem u vyššej súdnej úradníčky. V prvej polovici roku 2020 sa uskutočnili tri pojednávania a zároveň boli súdom vypočuté maloleté sťažovateľky v 2. a 3. rade. Následne bolo rozhodnuté o potrebe nariadiť znalecké dokazovanie. Po ustanovení znalkyne 20. augusta 2020 sťažovateľ

v 1. rade namietal znenie otázok pre ustanovenú znalkyňu. Okresný súd 25. septembra 2020 zmenil znenie otázok pre znalkyňu. Dňa 16. apríla 2021 musel okresný súd zmeniť ustanovenú znalkyňu, pretože pôvodne ustanovená znalkyňa bola vyškrtnutá zo zoznamu znalcov. Novú znalkyňu okresný súd znova zmenil 23. júna 2021 na základe námietky podanej navrhovateľkou v konaní. Sťažovateľ v 1. rade tento postup neúspešne namietal a požadoval, aby bola do konania namiesto v poradí tretej znovu ustanovená v poradí druhá ustanovená znalkyňa. Okresný súd mu nevyhovел s poukazom na snahu ustanoviť znalca, ktorý nebude namietaný žiadnou stranou kvôli bezprieťahovému konaniu. Následne v roku 2022 boli odročené štyri pojednávania z dôvodov na strane sťažovateľa v 1. rade a až 13. decembra 2022 sa uskutočnilo v poradí štvrté pojednávanie vo veci (a to aj napriek tomu, že sťažovateľ v 1. rade žiadal o jeho odročenie, pozn.). Zatiaľ posledné pojednávanie sa uskutočnilo 14. februára 2023, pričom bolo odročené na 1. marec 2023.

II.

Argumentácia sťažovateľov

3. Sťažovatelia vo svojej ústavnej sťažnosti namietali, že podľa dosiaľ vykonaných úkonov dochádza v napadnutom konaní k zbytočným prieťahom, a to preto, lebo toto konanie nebolo ukončené ani po 4 rokoch a 2 mesiacoch od jeho začatia. Sťažovatelia k tomu doplnili, že okresný súd doteraz nielenže vo veci právoplatne nerozhodol, ale ani nevydal neprávoplatné meritórne rozhodnutie.

4. Sťažovatelia sú presvedčení o tom, že konanie okresného súdu nesmeruje k odstráneniu ich právnej neistoty, teda k právoplatnému skončeniu veci, ale súd svojím neefektívnym postupom konanie nedôvodne predlžuje a oddiaľuje tým rozhodnutie vo veci.

5. Čo sa týka neefektívneho postupu, sťažovateľ v 1. rade poukázal najmä na postup okresného súdu pri ustanovovaní znalkyne. Podľa sťažovateľa v 1. rade okresný súd nesprávne vymedzil otázky pre znalkyňu, nereagoval na niekoľkomesačnú nečinnosť prvej ustanovenej znalkyne a nezákonne zmenil druhú ustanovenú znalkyňu na základe oneskorenej námietky navrhovateľky na tretiu ustanovenú znalkyňu. Sťažovateľ v 1. rade preto tvrdil, že okresný súd sa ho snaží vtlačiť do nezákonného znaleckého dokazovania znalkyňou, ktorá vyhovovala iba navrhovateľke. Napokon sťažovateľ v 1. rade vyčítal okresnému súdu v napadnutom konaní aj to, že mu nezabezpečil osobný styk s maloletými sťažovateľkami v 2. a 3. rade.

6. Sťažovatelia si uplatnili finančné zadosťučinenie vo výške 4 000 eur každému z nich, pretože postup okresného súdu nebol rýchly a ani efektívny. Sťažovatelia pritom zdôraznili, že predmetom napadnutého konania je zmena úpravy práv a povinností rodičov k maloletým deťom a tento predmet patrí do kategórie citlivých konaní, ktoré vyžadujú zo strany všeobecných súdov osobitný prístup. Zároveň kvôli pomalému a neefektívnemu postupu okresného súdu pociťujú sťažovatelia frustráciu a intenzívny stav beznádeje a nespravodlivosti.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či napadnutým postupom okresného súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných

priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. ich práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

8. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv neexistuje zásadnejšia odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98). Vzhľadom na už uvedené mohol ústavný súd preskúmať namietané porušenie všetkých označených práv (t. j. podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) spoločne.

9. Pri predbežnom prerokovaní návrhu na začatie konania ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

10. Ústavný súd vo svojej judikatúre súvisiacej s namietaným porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov opakovane konštatuje, že nie každý zistený priet'ah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie tohto základného práva (I. ÚS 46/01, I. ÚS 66/02, I. ÚS 61/03, III. ÚS 372/09). Ústavný súd poukazuje na právny názor vyslovený v jeho doterajšej judikatúre, podľa ktorého ojedinelá nečinnosť súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov, sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov (napr. I. ÚS 42/01, III. ÚS 59/05). Na kratšie obdobia nečinnosti ústavný súd spravidla prihliada vtedy, keď sa vyskytli opakovane a zároveň významným spôsobom ovplyvnili dĺžku súdneho konania (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 39/00, I. ÚS 57/01). V prípade, keď ústavný súd pri predbežnom prerokovaní zistí, že namietaný postup všeobecného súdu sa nevyznačuje takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné priet'ahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavnú sťažnosť spravidla odmieta ako zjavne neopodstatnenú (napr. IV. ÚS 221/05, III. ÚS 126/2010, I. ÚS 96/2011).

11. Ústavný súd v prvom rade konštatuje, že v napadnutom konaní nejde o prvotnú úpravu pomerov rodičov k maloletým deťom, ale iba o zmenu tejto úpravy, ktorá bola stanovená rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) č. k. 24 CoP 4/2017 z 30. novembra 2017. Predmetným rozsudkom, ktorý bol vykonateľný 21. januára 2018, boli obe maloleté deti zverené do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov, zároveň bola sťažovateľovi v 1. rade určená povinnosť platiť výživné. Toto rozhodnutie nebolo realizované pre nechotu maloletých detí (sťažovateľiek v 2. a 3. rade) stretávať sa so svojím otcom (sťažovateľom v 1. rade). Matka maloletých detí preto podala na okresnom súde 16. decembra 2018 návrh na úpravu výkonu rodičovských práv, v ktorom navrhuje zveriť maloleté deti do svojej osobnej starostlivosti a upraviť styk sťažovateľa v 1. rade s maloletými sťažovateľkami v 2. a 3. rade (napadnuté konanie sp. zn. 27 P 315/2018, pozn.). Spolu s návrhom podala aj návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorý bol 14. januára 2019 zamietnutý (pričom rozhodnutie o zamietnutí nadobudlo právoplatnosť 2. februára 2019, pozn.). Následne 15. apríla 2019 podal sťažovateľ v 1. rade na okresnom súde návrh na výkon rozhodnutia o úprave rodičovských práv a povinností k sťažovateľkám v 2. a 3. rade (sp. zn. 30 Em 1/2019). Ústavný súd nálezom č. k. III. ÚS 199/2022-42 z 28. júla 2022 vyslovil porušenie základných práv sťažovateľov nielen na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, resp. na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, ale aj na ochranu pred

neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života, na rešpektovanie súkromného a rodinného života a na rodičovskú výchovu a starostlivosť, a to postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 30 Em 1/2019.

12. Z už uvedeného teda vyplýva, že vo veci sťažovateľov existuje vykonateľné rozhodnutie krajského súdu o úprave pomerov rodičov k maloletým deťom (sp. zn. 24 CoP 4/2017), pričom zároveň prebieha konanie o nútený výkon tohto rozhodnutia na okresnom súde (sp. zn. 30 Em 1/2019), v rámci ktorého už ústavný súd prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prieťahov. Pretože existuje súdne rozhodnutie upravujúce pomery rodičov k maloletým deťom a súbežne prebieha aj výkon tohto rozhodnutia, napadnuté konanie o zmene úpravy týchto pomerov (sp. zn. 27 P 315/2018) nemožno v tomto kontexte považovať za také, ktoré by od konajúcich súdov vyžadovalo obzvlášť rýchly postup vo vzťahu k posudzovaniu potenciálneho porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov. Právny význam napadnutého konania pre sťažovateľov, a teda aj právna neistota, ktorú v dôsledku napadnutého konania môžu pociťovať, sú teda značne nižšie, ako keby išlo o prvotnú úpravu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom.

13. Samozrejme, postup okresného súdu v napadnutom konaní nie je možné považovať za ideálny (najmä jeho postup pri ustanovovaní znalkyne), no prípadné prieťahy v tomto momente nemožno považovať za také významné, aby im bolo možné pripísať ústavnoprávnu relevanciu. Ústavný súd pri tomto hodnotení prihliadol na vecnú zložitosť napadnutého konania (rodičia sa nedokázali dohodnúť na stretnutiach v rámci Cochemského modelu, potreba znaleckého dokazovania, nedostatok a vyťaženosť znalcov v príslušnom odbore) a aj na konanie sťažovateľa v 1. rade, ktorý zmaril väčšinu nariadených pojednávaní v roku 2022. Dožiadanim na okresnom súde navyše ústavný súd zistil, že aj pojednávanie nariadené na 1. marec 2023 bolo zrušené z dôvodu vznesenia námietky zaujatosti sťažovateľom v 1. rade. Pojednávanie bolo teda odročené na 20. jún 2023. S týmto súvisí aj okolnosť, že v napadnutom konaní ide prakticky o zmenu rozhodnutia, ktorého núteného výkonu sa domáha sťažovateľ v 1. rade, preto tento nemusí mať záujem na rýchlych rozhodnutiach. Ústavný súd zároveň vo vzťahu k sťažnostnej námietke dopĺňa, že účelom napadnutého konania nie je zabezpečiť osobný styk sťažovateľa v 1. rade s maloletými sťažovateľkami v 2. a 3. rade, pretože to je predmetom konania, v ktorom už ústavný súd vyslovil porušenie práv sťažovateľov. Napokon ústavný súd konštatuje, že v konaniach, v ktorých nejde o otázku takej dôležitosti a relevancie, ktorá by závažným spôsobom ovplyvňovala právnu istotu a postavenie strán v konaní, iba sklamanie z neprimeranej dĺžky konania nepredstavuje dostatočný dôvod na vyslovenie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov (m. m. I. ÚS 390/2019).

14. Po preskúmaní ústavnej sťažnosti a okolností danej veci, teda ústavný súd dospel k záveru, že v tomto prípade nemohol konštatovať na strane okresného súdu také nedostatky, na základe ktorých by po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie bolo možné vysloviť porušenie sťažovateľmi označených práv. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť sťažovateľov pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

15. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku, stratilo opodstatnenie zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľov, keďže rozhodovanie o nich je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy).

16. Pre úplnosť ústavný súd dodáva, že ak by okresný súd v ďalšom priebehu napadnutého konania pokračoval v spôsobovaní prieťahov (resp. ak by okresný súd nedokázal vydať meritórne rozhodnutie ani v priebehu nasledujúceho roka, pozn.), toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej podľa § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni sťažovateľom, aby po splnení všetkých zákonných podmienok adresovali ústavnému súdu novú ústavnú sťažnosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. mája 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu